

Kas žinotina rengiant mokslinį straipsnį

Kokius dokumentus reikia pateikti Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos, kad žurnale „Slauga. Mokslas ir praktika“ paskelbtas mokslinis straipsnis būtų vertinamas kaip profesinės kvalifikacijos tobulinimas?

Slaugytojas, paskelbęs mokslinį straipsnį minėtame žurnale, teikdamas licencijavimo dokumentus Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Akreditavimo tarnyba), turi pateikti mokslinio straipsnio kopiją arba bibliografinį mokslinių straipsnių sąrašą. Kadangi Akreditavimo tarnyba, vertindama licencijavimo dokumentus, turi įsitikinti, kad tai mokslinis leidinys, mokslinis straipsnis, kad straipsnis buvo paskelbtas specialisto atsiskaitomuoju laikotarpiu, bei žinoti, koks autorių skaičius, tai iš pateiktų dokumentų turi būti aiškūs šie duomenys: leidinio, kuriame buvo skelbtas straipsnis, pavadinimas, data, kada paskelbtas straipsnis, jo autoriai, pavadinimas.

Ar žurnale „Slauga. Mokslas ir praktika“ paskelbtas straipsnis gali būti vertinamas kaip burnos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimas?

Vadovaujantis Gydytojų odontologų ir burnos priežiūros specialistų tobulinimo tvarkos ir mastų, patvirtintų 2004 m.

rugsėjo 3 d. Tarybos nutarimu Nr. 11 (nauja redakcija 2006 m. spalio 6 d. Tarybos nutarimu Nr. 06/TN-63) 21.10.4 punktu, straipsnis, paskelbtas žurnale „Slauga. Mokslas ir praktika“, gali būti vertinamas kaip burnos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimas. Šis teisės aktas nustato, kad įskaitomos 5 val., kurios dalijamos iš autorių skaičiaus.

Ar mokslinis straipsnis, paskelbtas žurnale „Slauga. Mokslas ir praktika“, gali būti įskaitomas kaip slaugytojų profesinės kvalifikacijos tobulinimas?

Žurnalas „Slauga. Mokslas ir praktika“ nėra tarptautinis mokslo žurnalas ir neturi citavimo indekso, tačiau jis yra pripažintas Lietuvos mokslo žurnalas. Taigi, žurnale „Slauga. Mokslas ir praktika“ spausdintas mokslinis straipsnis, vadovaujantis Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 132 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos“, 4.8.3 papunkčiu, gali būti vertinamas kaip slaugytojų profesinės kvalifikacijos tobulinimas. Šis teisės aktas nustato, kad įskaitoma 30 val., kurios dalijamos iš autorių skaičiaus.

Kviečiame pasirengti pokyčiams

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba (toliau – Akreditavimo tarnyba) kviečia laiku pasirengti pokyčiams, nes sveikatos priežiūros specialistų gretas papildė slaugytojo padėjėjai, ergoterapeuto padėjėjai, kineziterapeuto padėjėjai, medicinos psichologai, medicinos genetikai, medicinos biologai, biomedicinos technologai, radiologijos technologai, dietistai, optometrininkai ir paramedikai. Visų šių specialistų vykdoma praktika priskirtina prie asmens sveikatos priežiūros, todėl specialistams bus būtina įsigyti spaudo numerį, o įstaigai – licenciją.

2017 m. spalio 3 d. įsigaliojo naujos redakcijos Asmens sveikatos priežiūros veiklų sąrašas, kuriuo papildytos naujos asmens sveikatos priežiūros veiklos. Taigi šiuo metu asmens sveikatos priežiūros specialistais įvardyti ne tik gydytojai, gydytojai odontologai, slaugytojai, akušeriai, burnos priežiūros specialistai, kineziterapeutai, ergoterapeutai ir masažuotojai, bet ir slaugytojo padėjėjai, ergoterapeuto padėjėjai, kineziterapeuto padėjėjai, medicinos psichologai, medicinos genetikai, medicinos biologai, biomedicinos technologai, radiologijos technologai, dietistai, optometrininkai ir paramedikai. Taigi visų šių specialistų vykdoma praktika priskirtina prie asmens sveikatos priežiūros, o tai reiškia, kad ji gali būti vykdoma tik įstaigose, turinčiose teisę teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kitaip sakant, turinčiose įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją. Visi asmens sveikatos priežiūros specialistai gali dirbti pagal įgytą profesinę kvalifikaciją. Ar atitinkama profesinė kvalifikacija įgyta taip, kaip nustatyta teisės aktais, patvirtina suteiktas numeris asmens sveikatos

priežiūros specialisto spaudui. Šiuo metu spaudo numerius turi jau dirbantys gydytojai, gydytojai odontologai, slaugytojai, akušeriai, burnos priežiūros specialistai, kineziterapeutai, ergoterapeutai, masažuotojai ir medicinos psichologai, iki 2018 m. spalio 1 d. spaudo numerius privalės įgyti ir medicinos genetikai, medicinos biologai, biomedicinos technologai, radiologijos technologai, dietistai ir paramedikai, o iki 2019 m. lapkričio 1 d. – ir optometrininkai.

Apie tai, kada bus pradėta priimti prašymus išduoti spaudo numerius minėtiems asmens sveikatos priežiūros specialistams, kuriems iki šiol nebuvo suteikiami spaudo numeriai, Akreditavimo tarnyba informuos atskiru viešu pranešimu interneto svetainėje. Šiuo metu rengiamos, derinamos ir tvirtinamos medicinos normos, nustatančios kiekvienos profesinės kvalifikacijos asmens sveikatos priežiūros specialisto veiklos reikalavimus. Planuojama, kad nuo 2020 m. bus pradėti licencijuoti visi asmens sveikatos priežiūros specialistai, kuriems šiuo metu nėra išduodamos praktikos licencijos.

Atsižvelgiant į aukščiau įvardytus pasikeitimus yra pildomas ir licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašas. Patvirtinus šį sąrašą naujomis asmens sveikatos priežiūros paslaugomis (pvz., optometrininko praktika) ir ketinant jas teikti, bus būtina steigti juridinį asmenį, jį registruoti Juridinių asmenų registre, po to kreiptis į visuomenės sveikatos centrą dėl leidimo-higienos paso gavimo ir Akreditavimo tarnybai pateikti prašymą dėl įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencijos gavimo.

Primerktas, kad už neteisėtą vertinimą sveikatinimo veikla,

įskaitant ir asmens sveikatos priežiūros veiklą, tai yra neturint reikiamos licencijos, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 61 straipsnis numato atsakomybę – baudą nuo 600 iki 1140 eurų.

Informacija apie įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencijos išdavimą skelbiama svetainėje adresu www.vaspvt.gov.lt/

Juridinių asmenų licencijavimas ir akreditavimas; teisės aktai, reglamentuojantys konkrečios asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikimą – [www.vaspvt.gov.lt/Teisinė informacija](http://www.vaspvt.gov.lt/Teisinė_informacija); informacija apie asmens sveikatos priežiūros specialistų licencijavimą ir spaudo numerių išdavimą pateikta www.vaspvt.gov.lt/node/83.

Akreditavimo tarnybos inf.

Praktiniai specialisto patarimai, kaip tinkamai gydyti peršalimą

Šiuo metu yra pačios palankiausios sąlygos plisti virusams, kurie sukelia vieną dažniausių šaltojo sezono ligų – peršalimą. Ūmi virusinė respiratorinė infekcija (URVI) pažeidžia nosies gleivinę, ryklę, sinusus ir gerklas, virusas plinta oro lašiniu būdu užsikrėtusiam asmeniui bendraujant su aplinkiniais tiesioginio ar netiesioginio kontakto būdu. Peršalimas yra viena dažniausiai užklumpančių ligų, jį paprastai sukelia rinovirusai (rečiau – koronavirusai, respiracinis sincitinis virusas, paragripo virusas, gripo virusas). Rudenį dažniau „puola“ rinovirusai bei paragripo virusai, žiemą – respiracinis sincitinis virusas ir koronavirusas.

Apie peršalimo ligas

Pagrindiniai simptomai, kuriais skundžiasi peršalę žmonės, yra gerklės kutenimas, peršėjimas ir skausmas, sloga, kosulys, nuovargis, apatija. Ligonį ypač vargina užgulusi nosis, be persotojo iš jos tekantis sekretas. Dar vienas ligonį kamuojantis klinikinis požymis – kosulys, kurį sukelia nosies sekreto nutekėjimas užpakaline ryklės sienele. Suaugusieji paprastai išvengia karščiavimo, o vaikams neretai pakyla ir kūno temperatūra.

Kadangi peršalimas – virusinė liga, ji dažniausiai trunka 3–7 dienas, kartais – iki 10 dienų, o vaikams gali trukti ir iki dviejų savaitių. Pirmosiomis dienomis peršalimo požymiai esti ryškesni ir labiau varginantys, vėliau savijauta pamažu ima gerėti.

Specialistai atkreipia dėmesį į tai, kad mažyliai iki dvejų metų peršalimu serga po kelis kartus per metus (kai kurie, ypač lankantieji ugdymo įstaigas, – net šešis kartus!), suaugusieji – vidutiniškai du kartus per metus, vyresni žmonės – kartą per metus. Virusai kitam žmogui perduodami oro lašiniu būdu kosint ar čiaudint. Užsikrėtusiojo seilių lašeliuose esantys virusai ore pasklinda kelių metrų atstumu ir išlieka gyvybingi kelias valandas. Taip pat galima užsikrėsti liečiant virusais užterštus daiktus, kuriuos prieš tai lietė jau sergantis asmuo.

Miego stoka, prasta miego kokybė, nuolat patiriamas stresas silpnina organizmo imuninę sistemą ir taip pat didina peršalimo tikimybę.

Nors peršalimas nėra laikomas rimtu sveikatos sutrikimu, vis dėlto jis turi ženkliai įtaką savijautos supratėjimui (sirgimo periodu), nes blogina gyvenimo kokybę, mažina darbingumą,

pasizymi dėmesio koncentracijos stoka (todėl vairuojant gali sukelti nemalonių pasekmių). Kita problema – gresiančios komplikacijos, tokios kaip sinusitas, vidurinės ausies uždegimas, bronchitas ir kt. Kad peršalimas nesikompliciuotų į sunkesnes ligas, nevalia susirgus į tai numoti ranka: rekomenduojama nevykti į darbą ar mokyklą, stengtis gerai pailsėti, laikytis lovos režimo, kuo gausiau vartoti šiltų skysčių ir laikytis tinkamos nosies higienos.

Kaip greičiau įveikti mikroorganizmų išskiriamus nuodus

Organizmo intoksikaciją sukelia pradėję aktyviai daugintis mikroorganizmai ir jų išskiriami toksinai, todėl ir rekomenduojama susirgus vartoti kuo daugiau skysčių, kurie padeda toksinus greičiau iš organizmo pašalinti. Manoma, kad 1 kilogramui kūno svorio reikia bent 30 mililitrų skysčio.

Kitas labai svarbus patarimas peršalusiam žmogui – laikytis nosies higienos. Rekomenduojama nosį plauti izotoniniu vandeniu, kuris išplauna alergenų ir bakterijų, suminkština susikaupusias gleives, todėl jos lengviau pašalinamos iš kvėpavimo takų, kartu ligoniui tampa lengviau kvėpuoti.

Specialistai pabrėžia, kad nosies higiena, naudojant izotoninį vandenį, turėtų būti pirmoji pagalbos priemonė peršalus, užuot, kaip neretai atsitinka, pirmiausia griebusis stiprių uždegimą slopinančių ar antihistamininių vaistų. Jūros vandens izotoniniu tirpalu nosį rekomenduojama plauti vos pajutus pirmuosius peršalimo simptomus – tada padidėja tikimybė, kad vaistinių preparatų apskritai pavyks išvengti ir organizmas nepatirs galimo jų šalutinio poveikio.

Klinikiniai tyrimai įrodė, kad izotoninis nosies tirpalas gali padėti užbėgti peršalimo ligoms už akių, kai jis naudojamas profilaktiškai.

2015 m. atliktoje sisteminėje apžvalgoje pastebėtas teigiamas nosies plovimo jūros vandeniu efektas gydant ūmias virusines kvėpavimo takų infekcijas. Tyrimai rodo, kad sergant ūminiu virusiniu rinosinusu nosies higiena izotoniniu ar hipertonišku jūros vandeniu gali sumažinti vaistų nuo skausmo poreikį, pagerinti ligonio bendrą būklę, turėti įtakos tam, kad